

PROTOKOL HJORTEVILDT DØGNET 2025

DEN 23. MARTS 2025

PROTOKOL HJORTEVILDT DØGNET2025

Den 23. Marts 2025

DATABLAD

Protokol fra Aarhus Universitet, Institut for Ecoscience

Titel: **PROTOKOL HJORTEVILDTDØGNET 2025**
den 23. Marts 2025

Redigering: Annika Skarðsá Jeppesen, Hans Peter Hansen og Lene Midtgaard

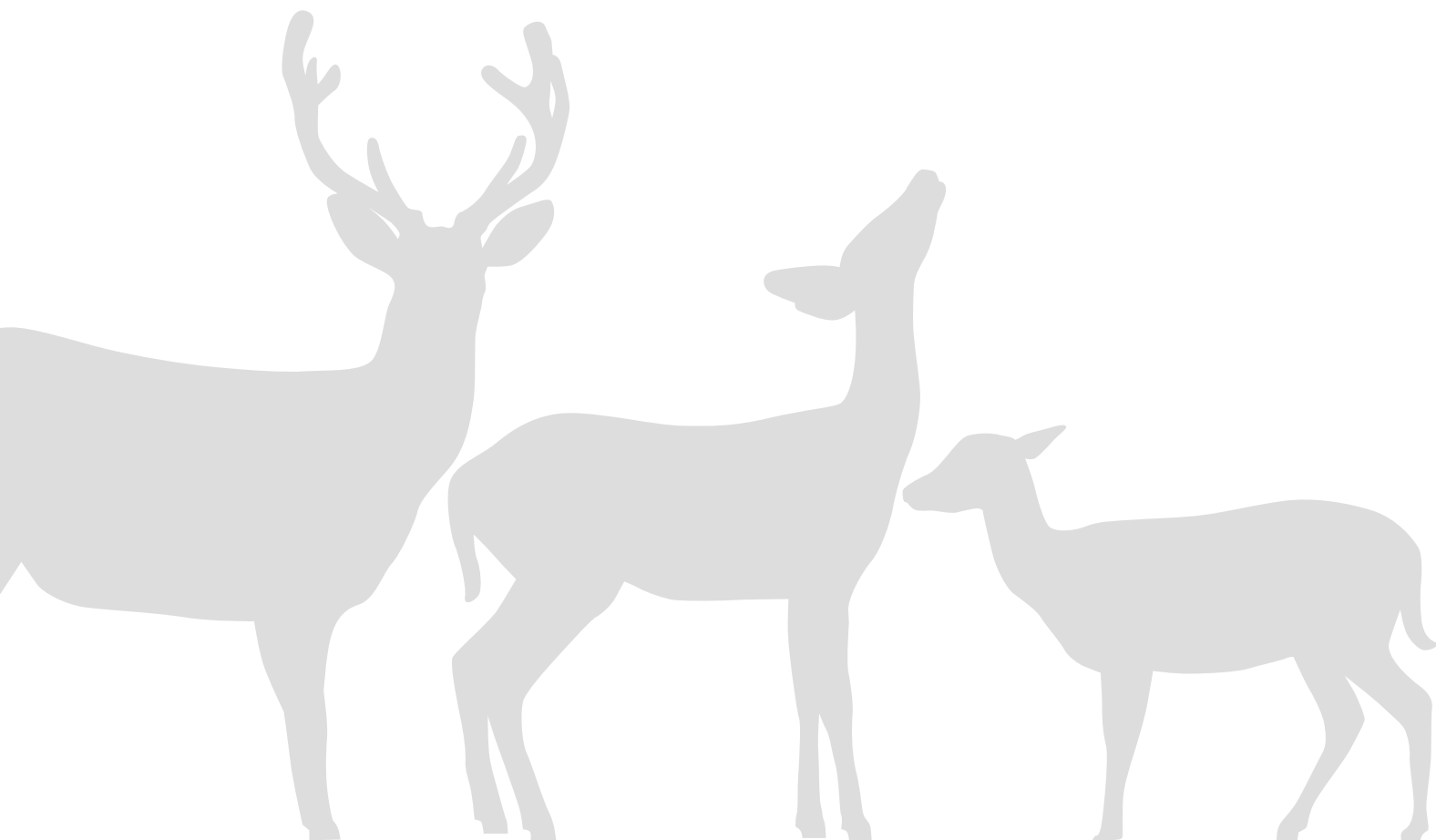
Faglig kommentering: Ole Roland

Institut: Aarhus Universitet, Institut for Ecoscience

Grafik og opsætning: Tinna Christensen

Fotos: Anders Larsen, SGAV & Colourbox

Sideantal: 25

INDHOLD

Baggrund	7
Deltagere	7
Grupper.....	8
Dokumentation.....	8
Velkomst og introduktion	9
Tema 1: Data	11
Oplæg: "Fagligt grundlag for fremtidens hjortevildtforvaltning" ved Peter Sunde	11
Tema 2: Organisering	12
Gruppedrøftelser.....	12
Gruppe 1	13
Gruppe 2	13
Gruppe 3	14
Gruppe 4	14
Gruppe 5	15
Gruppe 6	16
Gruppe 7	16
Tema 3: Samforvaltning.....	17
Oplæg: "Bornholms forslag" ved John Walther	17
Gruppedrøftelser til (sam)forvaltning.....	18
Gruppe 1	18
Gruppe 2	19
Gruppe 3	19
Gruppe 4	20
Gruppe 5	20
Gruppe 6	21
Gruppe 7	21
Afrunding – Refleksioner over dagen og fremtiden.....	22
Afrunding ved Jan Eriksen.....	24

BAGGRUND

Som det fremgår af Miljøministerens brev af den 10. maj 2023 til Vildtforvaltningsrådet (VFR) (afbildet til højre), har Ministeren bedt Rådet, om at komme med forslag til den fremtidige kron- og dåvildtforvaltning i Danmark. Vildtforvaltningsområdet, og dermed også VFR, blev i august 2024 overflyttet til det nye ministerie for Grøn Trepert, hvorved Miljøministerens oprindelige bestilling skiftede ministerie.

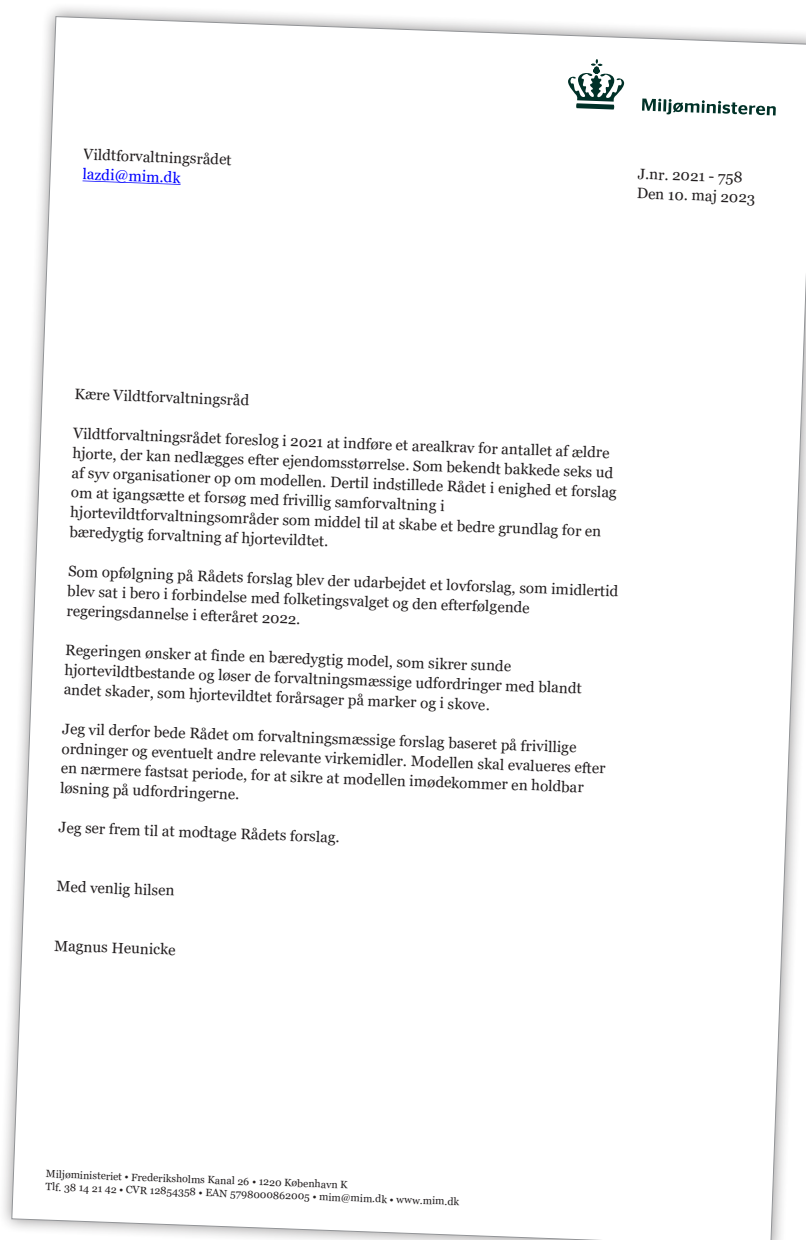
Den Nationale Hjortevildtgruppe (NHG), som er en arbejdsgruppe under VFR, inviterede i samarbejde med Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV), de 12 Regionale Hjortevildtgrupper (RHG) til en heldagsdrøftelse af den fremtidige hjortevildtforvaltning i SGAVs lokaler i Odense den 23. marts 2025. Mødet fik i lighed med en tilsvarende drøftelse i april 2024 overskriften Hjortevildtdøgnet 2025, eller i daglig tale blot HVD25. Se <https://sgavmst.dk/natur-og-jagt/jagt/hjortevildtforvaltning> for beskrivelse af og protokol fra HVD24.

HVD25 var, som HVD24, opdelt i temaer. De tre temaer på HVD25 var *data, organisering og samforvaltning*. HVD25 var en blanding af oplæg og plenumdrøftelser, samt gruppearbejder og plenumpræsentationer. HVD25 var ikke tilrettelagt med henblik på at træffe beslutninger.

HVD25 blev faciliteret af DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (DCE/AU).

DELTAGERE

Deltagerne på HVD25 bestod af medlemmerne fra de 12 regionale hjortevildtgrupper (RHG). Alle grupper var repræsenteret med minimum ét medlem, de fleste med flere. De Regionale Hjortevildtgrupper består af repræsentanter fra Danmarks Jægerforbund, Dyrenes Beskyttelse, Friluftsrådet, Landbrug & Fødevarer, Dansk Skovforening samt Danmarks Naturfredningsforening. Udover de regionale medlemmer deltog også de til RHG-tilknyttede vildtkonsulenter fra Naturstyrelsen (NST), samt den Nationale Hjortevildtgruppe (NHG). Medlemmerne af NHG havde mulighed for at invitere 1-2 ekstra deltagere. Professor Peter Sunde, DCE/AU, var inviteret som oplægsholder og var til stede under hele HVD25 som resurseperson. Specialkonsulent Anders Larsen fra SGAV, deltog både som sekretær for NHG, og som vært for mødet på vegne af SGAV. I alt deltog ca. 70 deltagere på HVD25, inklusive to facilitatorer fra DCE/AU og en fra Danmarks Jægerforbund.

STATUS: Tilhører miniskie for Gørn
FOR VILDFORVALTNING Stupelsen = SGAV
Trepel

8 Der har været blise på møde m. miniskie
initiativ omkring trepart: kan det være
at løse konflikter?

Etik & Jagt drøftes i VFR → Resultat af
de jagteliske regler
↳ Nedsat en arbejdsgruppe: forklaring om et
samlet regelsæt. Gørn vedtages på VFR's jammemøde.

Status hjemmildt: "dækker sig om mennesker"
↳ Flere & flere gruppebesvarelses er indkommet

- Samme format som HVD24
Engagement forandringssikkerhed (forhold +
samforværing)

↳ Ikke længere så entydigt som efter HVD24
Virkemiddeløvelse også læst i NHG
↳ Ud af 27 virkemidler var NHG
enige om 1 = Natjagt/termisk sigt.

Til HVD24 var der betyning for politisk
virkelighed + blev læst op til frivillighed
"Kommer vi ikke til at leve op til" kan
IKKE nøjes m. frivillighed
JE + NHG's opfattelse: Frivillighed gør det
ikke alene

3 aftider er et andet potentielt forvaltningsstadium.
↳ et forslag kunne være et moratorium
↳ et andet kunne være en løst jagt
↳ et kombineret med spørgeskrivning i samforværing om.

GRUPPER

På forhånd var alle deltagerne fra RHG, vildtkonsulenterne fra NST, sekretæren for NHG, samt medlemmerne af NHG og VFR, og deres inviterede gæster, blevet fordelt i syv tværregionale grupper med ni personer i hver gruppe. Så vidt muligt var der desuden forsøgt at skabe en bred repræsentation af interesser i grupperne.

Vildtkonsulenterne og repræsentanterne fra NHG var på forhånd blevet instrueret i at lede gruppe-drøftelserne, således at vildtkonsulenterne dokumenterede drøftelserne på skrift, og NHG-medlemmerne fik rollen som ordstyrere.

DOKUMENTATION

Alle dele af HVD25 blev skriftligt dokumenteret. Det gjaldt både plenum- og gruppesessioner. I plenumsessionerne blev kommentarer, refleksioner og drøftelser skrevet ned i stikordsform af facilitatorerne på papir ophængt på væggen. I gruppesessionerne nedskrev grupperne ligeledes deres svar, refleksioner og forslag på papir.

For at sikre en god dialog, og undgå lange indlæg, blev alle deltagere anmodet om at følge fire grundregler:

1. Vi afbryder ikke hinanden
2. Vi fatter os i korthed
3. Vi går efter bolden (ingen personangreb)
4. Vi hjælper hinanden

Grundreglerne sikrede at alle kunne komme til orde i en tryk og fokuseret atmosfære.

Alt hvad der blev skriftligt dokumenteret på HVD25, er samlet i denne protokol. Protokollen gengiver tilnærmelsesvis "én til én", hvad der blev nedskrevet undervejs. Dog er der sket enkelte sproglige justeringer i transskriptionen, med henblik på at gøre protokollen så læsbar som muligt. Enkelte steder er teksten suppleret med noter som de enkelte facilitatorer har nedskrevet undervejs. Store dele af protokollen følger samme punktform som selve dokumentationen på HVD25.

Protokollen følger HVD25 kronologisk. Der indgår ikke referat af oplæggene, men blot en kort beskrivelse. De to oplæg på HVD25 er tilgængelige på SGAV's [hjemmeside](#).

VELKOMST OG INTRODUKTION

Jan Eriksen (JE)
Formand for NHG og VFR

- HVD24 har haft en helt særlig aura omkring sig, og jeg ser frem til nu at tage hul på HVD25.
- Status for vildtforvaltning (generelt):
 - Vildtforvaltning er flyttet fra Miljøstyrelsen til nu at tilhøre det nye ministerie for Grøn Trepert, hvor styrelsen hedder "Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø".
 - Der har været et "hilse-på-møde" med ministeren. Jeg luftede her tanken om at trepartsaf-talen kunne være med til at løse konflikter vedr. hjortevildt.
 - Etik og jagt drøftes i Vildtforvaltningsrådet. Der foregår bl.a. en revision af de jagtetiske regler. Der er nedsat en arbejdsgruppe, og der er bl.a. en forhåbning om ét samlet regelsæt – lige nu findes mange versioner.
- Status for hjortevildtforvaltning:
 - "Det drejer sig om mennesker" – et udsagn, der ofte høres om hjortevildtforvaltning.
 - Ift. de arbejdsopgaver, der løbende har været sendt ud til de regionale hjortevildtgrupper, har vi set flere og flere gruppebesvarelser.
 - Jeg fornemmer et stort engagement og en forandringsvillighed.
 - Forbud mod fodring og samforvaltning fyldte meget på HVD24, men billedet synes ikke længere så entydigt som på HVD24.
 - RHG havde en opgave om virkemidler, og de samme virkemidler har også været genstand for en øvelse i NHG. Her viste det sig at ud af 27 virkemidler, var NHG blot enige om ét (det virkemiddel omhandlede natjagt/termisk sigte).

- HVD25 har samme format som HVD24.
- Til HVD24 var der allerede en bekymring for den politiske virkelighed; at uanset hvad man ville finde ud af – selv hvis man opnåede enighed – så ville den politiske virkelighed kunne spænde ben.
- I ministerbrevet fra Magnus Heunicke, som er baggrunden for nuværende proces, bliver der lagt op til frivillighed. Det kommer vi ikke til at leve op til! I NHG mener vi ikke, at vi alene kan nøjes med frivillighed.
- Der er forskellige forvaltningstiltag man kan trække på. Jagttider er et af dem. Forslag kan være moratorium på hjorte, én uges jagttid på hjorte, eller evt. kombination med sprogfredning i samforvaltede områder.
- Der er for nuværende lagt op til at gennemføre et mindre antal forsøg med samforvaltning.
- Generelt kan det siges, at der har været mange bolde i luften.
- Der arbejdes på at lave en adaptiv forvaltningsplan, og til det hører et målsætningshierarki. Et målsætningshierarki kan også bruges til at beskrive en situation, hvor der ikke er opnået enighed. Til gengæld forpligter det til, at man jævnligt skal vurdere og evaluere på virkemidler og mål. Jeg forestiller mig en stor gennemgang af mål og virkemidler hvert 4 år, og en mindre gennemgang hvert 2 år. Dette bl.a. for at kunne se om virkemidler virker som ønsket, eller om der skal andet til.
- Vi bliver ikke enige om et fodringsforbud nu, men ved at skrive det ind i målsætningshierarkiet, bliver det noget man er nødt til at forholde sig til igen senere hen.
- Det er op til ministeren at træffe beslutningerne, men vi kan redegøre for hvor der er enighed, og hvor der ikke er.
- Jeg opfordrer til at bruge HVD25 som en mulighed for at "spille med alle boldene". Det er nu man har mulighed for at byde ind med forslag til NHG, som de kan tage med i deres videre drøftelser.

Hans Peter Hansen (HPH)

Seniorforsker v. Sektion for Faunaøkologi, Aarhus Universitet. Facilitator for HVD24.

HPH introducerede dagens program og metode. Han forklarede at alle inputs i plenum ville blive nedskrevet i stikord på ophængte vægavisere, for efterfølgende at blive sammenskrevet til nærværende protokol. Han gennemgik desuden NHG's seneste problemformulering fra december 2024, samt de grundlæggende målsætninger der arbejdes efter.

HPH præsenterede herefter de fire "grundregler", og bad om en tilkendegivelse fra salen. Ingen modsatte sig grundreglerne.

Med sig til at facilitere HVD25 var Annika Skarðsá Jeppesen (ASJ), akademisk medarbejder på Faunaøkologi, Aarhus Universitet (AU) og Lene Midtgaard (LMI), chefkonsulent hos Danmarks Jægerforbund.

TEMA 1: DATA

OPLÆG: "FAGLIGT GRUNDLAG FOR FREMTIDENS HJORTEVILDTFORVALTNING" VED PETER SUNDE

Peter Sunde (PSU), professor i anvendt pattedyrbiologi ved Sektion for Faunaøkologi, Aarhus Universitet

PSU beskrev tre nye DCE-notater han som led i forvaltningsarbejdet var bedt om at udfærdige på bestilling af SGAV og NHG. Alle tre notaterne var på forhånd uddelt på bordene til alle deltagere. PSU gennemgik notaternes hovedpointer.

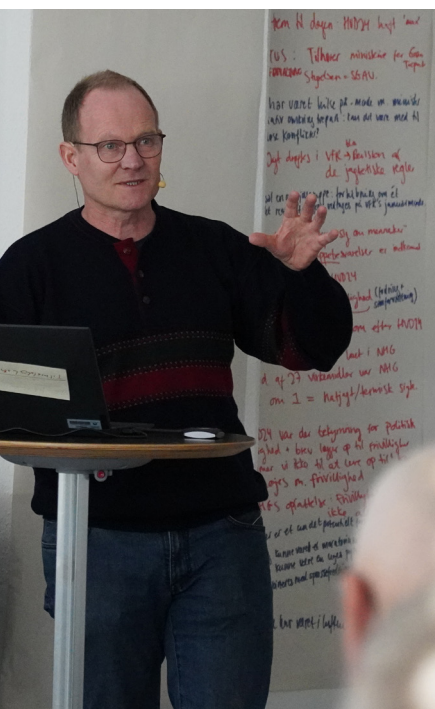
De tre notater har følgende titler og kan også findes på DCE's hjemmeside.

- "Krav til bestandsdata for adaptiv forvaltning af kronvildt og dåvildt". Notat kan findes her: https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2025/N2025_25.pdf
- "Vurdering af virkemidler til fremtidens hjortevildtforvaltning". Notat kan findes her: https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2025/N2025_24.pdf
- "Scenarier for afskydning af kronhjort". Notat kan findes her: https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2025/N2025_23.pdf

Peter Sundes PowerPoint præsentation kan tilgås på SGAVs [hjemmeside](#).

Spørgsmål og kommentarer til oplægget

- Vi har haft dårlige erfaringer med jagtfrie områder. Bestandene stiller sig på områderne, hvor vi ikke kan nå dem jagtligt, men de kommer alligevel ud og laver afgrødeskader. Vi frygter også vi vil opleve samme effekt med nationalparkerne.
- Der er en målsætning om at øge den naturlige økosystemeffekt, men det synes jeg ikke blev adresseret i oplægget. Det handlede umiddelbart kun om hvilken afskydning man kan tillade sig, men ikke ift. at sikre en økosystemeffekt.
 - PSU: Det er sandt, jeg ikke havde det med i mit oplæg, men det er adresseret i notaterne.
- Der vil være en usikkerhed i data – der er ikke korrigeret for stigende/faldende bestande.
- Vedr. overrepræsentation af hinder vs. kalve på parader → Der kan være særlige forhold i områder hvor der er ulv. Kalveprocenten er faldende i områder med ulv.
 - PSU: Det er sandt. Men der blev refereret til lakterende hinder, og det var en generel tendens, der også gælder i områder uden ulve.
- Jeg savner en model, der både tager hensyn til afskydning for at mindske skader, men samtidig ønsket om at øge antallet af hjorte.
 - PSU: Det korte svar vil være at skyde kalv, dernæst hinder.
- PSU: Bestandssammensætning og bestandsstørrelse er to forskellige ting. Vi (AU DCE, red.) er blot blevet bedt om at forholde os til sammensætning.

TEMA 2: ORGANISERING

HVD25's andet tema omhandlede den fremtidige regionale organisering af hjortevildtforvaltningen. Samme emne havde RHG-medlemmerne arbejdet med måneden forinden (slut januar 2025-slut februar 2025) i deres respektive regionale grupper, som en arbejdsopgave udsendt af NHG. Øvelsen tog afsæt i deres besvarelser på dette.

GRUPPEDRØFTELSE

Til den første gruppedrøftelse blev de tværregionale grupper bedt om at drøfte den fremtidige organisering af hjortevildtforvaltningen. Som afsæt for drøftelserne var der udleveret én side med to korte scenariefortællinger indeholdende fiktive modeller for en fremtidig organisering. Se scenarierne til højre.

Formålet med drøftelserne var at finde frem til de elementer i scenarierne, som grupperne hver især fandt anvendelige og som ville kunne indgå i "deres" fortælling. Grupperne måtte gerne supplere, hvis de syntes, der var mangler.

Efter ca. 80 minutters gruppedrøftelser, præsenterede grupperne deres drøftelser i plenum. Deres egne nedskrevne noter i gruppedrøftelserne er gengivet nedenfor, såvel som øvrige tilføjelser og kommentarer fra plenum ifm. præsentationerne.

Dette er fiktive scenarier der konkretiserer bud på administrative implementeringer af kron- og døvildtforvaltning. Scenarierne er til brug som afsæt i gruppedrøftelser på HVD25.

SCENARIER OM ORGANISERING

Fortælling 1: 'Bentes tanker om organiseringen af den fremtidige forvaltning'

Bente er jæger og tror ikke på at "one size fits all". Lokalkendskab og nærhed er vigtigt. Hvis der oprettes en hjortevildtgruppe for hver kommune, sikres gruppernes kendskab til vildtet lokalt. Hvis hver gruppe får mulighed for at vælge mål, jagttid og virkemidler, bliver de ansvarliggjort og forvaltningsområderne vil geografisk hænge sammen med vildtudbytteindberetningen. Bente forventer, at man kan aflæse alt på en app, så det er ikke et problem hvis der gælder noget forskelligt rundt omkring i landet.

Hvis der skal oprettes områder med samforvaltning, skal det være frivilligt at indgå. Bente tror på frivilligheden, men det kræver ressourcer at sparke i gang. Det er vigtigt, at myndighederne (fx NST) kan være med til at facilitere organiseringen. Ellers tror Bente ikke at der kommer til at ske noget.

Et samforvaltningsområde skal ifølge Bente sende en ansøgning til den kommunale gruppe, som behandler den og indstiller til myndighederne. Et område kan kun godkendes hvis det medvirker til at opfylde de målsætninger, der er besluttet af områdets kommunale hjortevildtgruppe. De kommunale hjortevildtgrupper kan desuden indstille til evt. ophør af samforvaltningsområder, hvis de ikke opfylder krav og målsætninger.

I forhold til de kommunale grupper, er den organisatoriske sammensætning og medlemstallet fint som det er. "Det fungerer godt" siger Bente. Hun er dog ikke tilfreds med snitfladen til Den Nationale Hjortevildtgruppe. De kommunale grupper skal have langt større selvbestemmelse og indflydelse, for udfordringerne i Jylland er bare ikke de samme som på øerne.

Fortælling 2: 'Lars' tanker om organisering'

Lars er både jæger og lodsejer, og han er bekymret for den udvikling han har været vidne til over de senere år. Der er for mange lovovertrædelser, og det er ikke i jagtens interesse. Lars mener, at reglerne er for komplicerede og at jagttider mm. er vanskelige at forstå for den almene jæger. "Keep it simple" er hans motto. Lars ser gerne, at landet opdeles i større geografiske enheder, der afgrænses af vand, motorveje, mv. Her kan man lave nogle færre administrative enheder (regionale grupper) end i dag. Med færre enheder kan man fokusere indsatsen, og der vil være flere ressourcer til de regionale grupper.

Samforvaltningsområder er centrale for Lars. De skal ikke snakkes ihjel, og han vil have nogle klare retningslinjer: Hvad skal der skal til for at blive godkendt og hvordan skal de driftes. Det skal myndighederne formulere klart og tydeligt. Det giver også en retssikkerhed.

Lars ønsker en anden magtfordeling i de regionale grupper. Han mener at lodsejerne er de, som betaler prisen som følge af markskader, og lodsejerrepræsentanterne skal derfor have større indflydelse på målsætninger og virkemidler. Hvis afskydningen af hundyr og kalve ikke er tilstrækkelig, skal man kunne kræve et jagtmoratorium på hjorte i fem år. Lars mener at en repræsentant fra hvert af de kommende samforvaltningsområder, bør kunne deltage i de regionale gruppers møder som observatører.

GRUPPE 1

- Geografisk organisering
 - Bestandsniveau => større enheder, fx i Jylland
- Organiseringsniveauer
 1. NHG (Rammer)
 2. RHG (Rammer) (Facilitering)
 3. Lokale grupper (Handling) (Ressourcer)
- Forudsætninger
 - Lettere adgang til indberetning (vildtudbytte)
 - Selvbestemmelse i de lokale grupper
 - Rimelige krav og klare rammer

Tilføjelser og kommentarer

- Bestandsniveau generelt, men kan også skele til motorveje, mm.
- Skal NST være myndighed, kan det give gnidninger, hvis de også indgår andre steder, fx som del af RHG.
- "Man må gerne stille krav til frivillige"
- HPH spørger i plenum, hvad de regionale grupper oprindeligt er inddelt efter, hvortil der svares, at inddelingen oprindeligt var bestandsstyret og ud fra en forventning om, hvordan bestandene ville udvikle sig. Det pointeres desuden at opdelingen oprindeligt tog afsæt i kron-dyr, og til dels kommunegrænser.

GRUPPE 2

- Antallet af grupper (RHG) er passende i dag, men grænser skal baseres på bestande og dermed justeres nogle steder.
- NHG skal være fagligt og ikke politisk udpeget, og fungere som et sekretariat for VFR.
- RHG skal have mere indflydelse.
- Sammensætning i RHG er OK.

Tilføjelser og kommentarer

- NHG havde oprindeligt sekretariatsfunktion for VFR. Det vil vi gerne tilbage til, og så skal NHG være fagligt.
- Lige nu er der "gratister" med ved bordet. Os, der har skaderne, skal ikke være i mindretal.
- Det bør ikke være antallet af repræsentanter, der er afgørende. Det bør være argumenterne. Argumenterne skal bare være gode nok.
- "De grønne" vil også tage hånd om hjortevildtet.
- Det er ikke "de grønne", der har skaderne.

GRUPPE 3

- Hensyn til
 - Lokalt kendskab.
 - Kommunegrænser.
 - Naturlige barrierer, fx fjorde, motorveje.
 - Vildtbestandene.
- Tydeligt mandat til RHG.
- RHG's opgaver.
 - Bestandsopgørelse.
 - Formidling.
 - Indstille jagtregler lokalt.
 - Indstille jagttider.
 - Forsøgsordninger.
- Ressourcer + sammensætning i RHG.
 - Balance i sammensætning i RHG.
 - Forvaltningsmæssige ressourcer skal øges.
 - Tydelig rollefordeling ml. RHG og NHG.
 - Lokale hjortelaug/ildsjæle bør bruges af RHG.

Tilføjelser og kommentarer

- Det skal være klare grænser – det kan være en kommune, etc.
- Formidling er vigtigt – ikke kun til jægere, men også til "Hr. & Fru Danmark"
- Jagtregler, ikke kun bare jagttider.
- Vigtigt at der allokeres ressourcer fra centralt til regionalt hold – og ikke bare jagttegnsmidler.
- Der sker forandring i samfundet. Hjortevildtet kan være vigtigt for andre end bare jægere/lodsejere. De grønne organisationer skal ikke kun have en delt post, de bør have hver deres. De interesser som de hver især repræsenterer, betyder mere og mere i diskussionen.
- Ad formidling: Det er spændende for befolkningen at opleve hjortevildtet, fx i brunsten. Der bør være områder med jagtfred så dyrene lettere kan opleves, fx i regi af trepartsaftalen.

GRUPPE 4

- Afgrænsninger: Generelt ok!
 - Men åben for (mindre) fornuftige justeringer.
 - Vildtet har en stor stemme.
 - Vildtudbytte skal tilpasses.
- Sammensætning
 - Generelt ok!
 - Styrelsen (NST)?
 - Nye større lodsejere??
- Ressourcer
 - Hvis flere data => Flere "arme og ben".
- Opgaver
 - Social kontrol (Opsynsmænd – fritidsfiskere?).
- "Lars" & "Bente" kan måske giftes?

Tilføjelser og kommentarer

- Vildtet skal "bestemme" afgrænsningerne.
- De som har skaderne skal have en stor stemme i RHG.
- Bør NST indgå som medlem?? (NST er stor lodsejer mange steder).
- Synes ikke de offentlige myndigheder skal indgå i RHG. Hvis først NST, hvad så med kommunerne, osv.?
- Det kan også være der er andre store lodsejere, der ifm. fx den Grønne Trepert nu får nogle store områder, og som bør gives en stemme i RHG.
- Uenighed: Vi er allerede bredt funderet i RHG, så vi kan godt håndtere den ændring, der kommer med den Grønne Trepert.
- Vi repræsenterer allerede de organisationer, der er i Grøn Trepert. Kan ikke se det skal udvides.
- "Nye lodsejere" kan evt. lave en organisering, og blive repræsenteret ad den vej → Så kan biodiversitetsformål indtænkes, også mht. øvrig forvaltning.
- Det kan diskuteres hvem der skal levere data? Myndigheder vs. jægere? Citizen science?
- Vildtudbytte og geografi skal hænge sammen.
- Der er folk der synes vildtudbytteindberetningen er blevet for besværligt. Der er derfor nogen, som ikke indberetter eller blot indberetter 0 dyr, bare for at undgå besværet. Det kan vi bl.a. se af vores tal fra Nordfyn.
- Vildtkonsulenter skal lave mere kontrol.
- Nærhed skal fylde ift. den fremtidige afgrænsning af RHG. Der kan fx være lokale (jagt)kulturer man skal være opmærksomme på, og som varierer fra sted til sted.
- Indenfor fiskeriet kan foreningerne indstille en opsynsmand. Hvis man tiltræder det system, accepterer man også kontrollen. Pointen er at foreningerne afholder udgiften, at det er på frivillig basis og giver en stærkere legitimitet og social kontrol.

GRUPPE 5

- Frivillighed er et godt demokratisk princip, men ikke i forhold til organisering af hjortevildtforvaltningen. Klar lovgivning og rammer er vigtigt.
- App-løsning til indberetning af vildtudbytte vil være en god idé.
- Hav fokus på at fastlægge nogle regler, der "tvinger" folk til at samarbejde om at nå forvaltningsmålene, også selvom de måske ikke er enige lokalt.
- Geografien skal være passende stor, så den som minimum dækker bestandsområder. Flere om bordet opererede allerede med de nuværende regionale grupper.
- Organisering af afsætning af vildtkød kan medvirke til løsning af bestandsudfordringer.

Tilføjelser og kommentarer

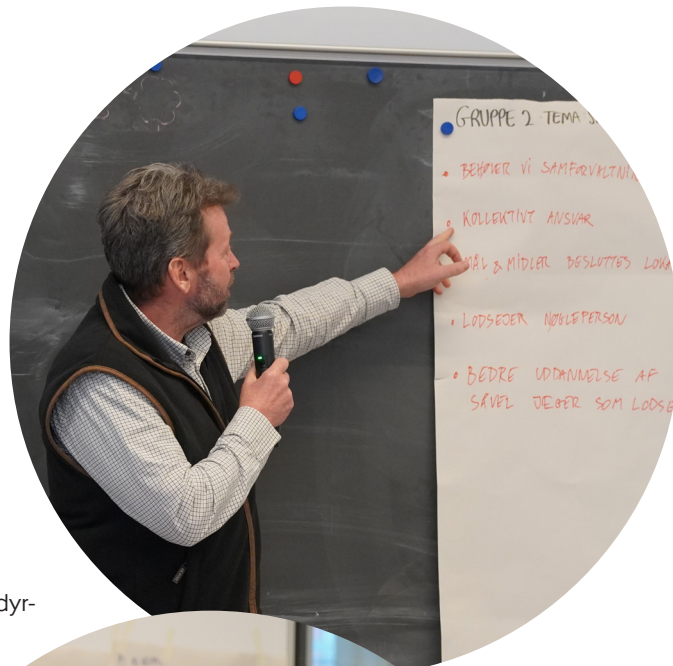
- Ad afhængelse af nedlagt vildt: Det kan være en barriere for at nå målsætninger om afskydning.
- Det handler også om at håndtere mere og andet end bare geviret. Dår, hinder, kalve.
- App! Den skal bare laves!

GRUPPE 6

- Til diskussion.
 - Størrelser af RHG.
 - Sammensætning af RHG.
 - Geografi af RHG (fx motorveje/vand → måske 8-10 RHG).
- Afvejning af styrken mellem RHG/NHG.
- (Underorganisering af RHG).
- National taskforce/sekretariat som nyt organ, med en formand/næstformand/sekretær. Kobling mellem disse og virkemidlerne.
 - Øget dokumentation.
 - Udstilling.
- Bedre statistik på baggrund af eksisterende data.
- Genovervej sammensætning af grupperne, fx i forhold til L&F og Skovdyrkerne.
- Ressourcer.

Tilføjelser og kommentarer

- Udstilling af data på godt og ondt.
- Gruppen havde overvejelser omkring undergrupper til de regionale grupper. Kan være det er store områder, der skal dækkes.
- Data er vigtigt for at lykkes med adaptiv forvaltning. Her kan task force være relevant.

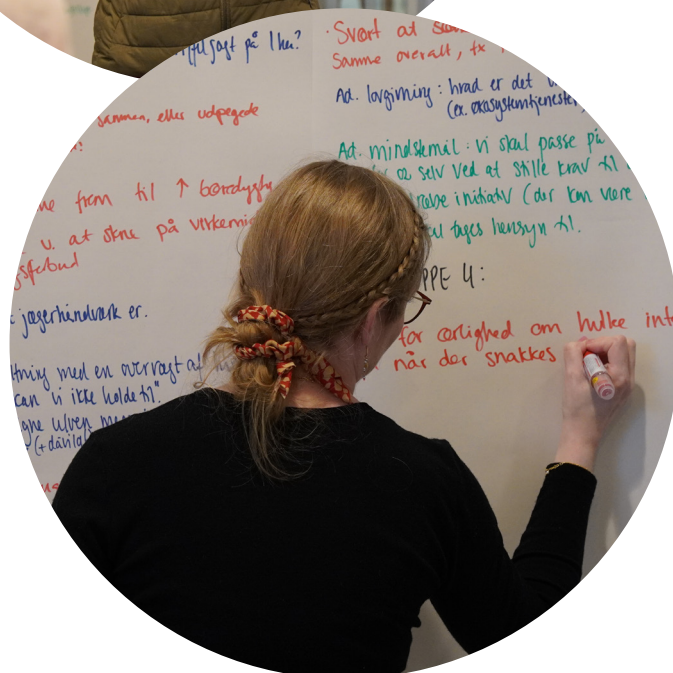

GRUPPE 7

- Samforvaltning vs. organisering.
- Geografiske håndteringer af organiseringen.
 - Bestandsniveau.
 - Færre, logiske/fysiske regionale enheder, men med ressourceopbakning.
- Frivilligheden er død.
- Forvalt på bestandsniveau.
- Fremtidig organisering.
 - Fysiske barrierer, motorveje, øer.
 - Simple jagttider.
 - Færre og større + dialog.
- OK til NHG/RHG.
- Svært med det politiske. Det er frustrerende.
- Én (i gruppen, red.) ønsker mere indflydelse til lodsejere.

Tilføjelser og kommentarer

- Færre enheder = flere penge.
- Mere koordinering mellem RHG og NHG.
- Ønske om at RHG har indflydelse på værktøjerne/virkemidlerne.

TEMA 3: SAMFORVALTNING

Tredje tema omhandlede emnet "samforvaltning". Samme emne havde deltagerne arbejdet med i månederne forinden (slut november 2024-slut februar 2025) i deres respektive regionale grupper, i forbindelse med spørgsmål sendt ud af NHG. Sessionen baserede sig på deres besvarelser af dette.

OPLÆG: "BORNHOLMS FORSLAG" VED JOHN WALTHER

John Walther (JW), den regionale hjortevildtgruppe på Bornholm

Bornholms regionale hjortevildtgruppe har budt ind på NHG's tanker om at skabe forsøgsområder for samforvaltning, og foreslår i den forbindelse Bornholm som et forsøgsområde omkring dåvildtforvaltning. JW var inviteret til at præsentere RHG-Bornholms forslag for de øvrige deltagere på HVD25.

JW's PowerPoint præsentation kan findes på SGAVs [hjemmeside](#).

Kommentarer og spørgsmål til oplægget

- Et radikalt forslag! Er der stor uenighed i gruppen?
 - JW: Nej, der er enighed i gruppen.
- Ejendomskvote/personlig kvote kan hindre problematikken med at man gerne vil komme først ift. afskydning af hjorte.
 - JW: Der er forslag om åben kvote, dog begrænset af ejendommens størrelse.
 - JW: Forslaget bygger på forvaltning af en samlet bestand.
- Så længe der er en begrænset kvote, så risikerer man vel, at det handler om at afskyde først?
 - JW: Vi tror på, at med en begrænset kvote, har man større incitament til at vente til man får den rigtige hjort for, frem for bare at bruge muligheden på en "forkert". Vi mener godt at jægerne kan holde deres "trigger-finger" i ro og have tålmod.
- Hvad siger jægere og lodsejere?
 - JW: I dag er der ingen jagttid, så der er ikke et fokus på hvad man *mister*. Fokus er i stedet på, at de synes det giver mening.
- Kan de officielle myndigheder gribe ind i en frivillig ordning?
 - JW: Nej, NST skal administrere kvoter og jagtlovsovertrædelser.
- I har inkluderet et arealkrav. Det her er et eksempel på at arealkrav giver god mening at få ind.
- Erfaring fra Langeland: Få skudt af produktionsapparatet. Flytning af plus afkortet jagttid har fjernet fokus fra hjorte, og givet en mere naturlig adfærd.
- Det her er fordeling af ressourcer mellem mennesker. Jeres forslag har virket samlende.
- JW: Vi har næsten et unaturligt højt antal hjorte i bestanden nu.
- Ift. arealkrav, kan man bare leje naboens areal, hvis man selv har et lille. Ift. forvaltningen er det ligegyldigt. Det er til gengæld ikke ligegyldigt for "Per & Poul", hvem der har mulighed for at skyde hjortene.
- Skal gæster også gennemgå den uddannelse I foreslår?
 - JW: Ja, man skal registreres som dåvildtjæger.

- Fantastisk arbejde/forslag! Det kan give mange gode erfaringer + data, som kan gavne resten af landet.
- Administrative bøder (inspiration fra fiskerimyndighed). Lav en arbejdsgruppe til at se på det.
- JW: Vi har brug for hjælp til bl.a. at udvikle apps, og til at udtænke regler ift. håndhævelse.
- Hvordan er arealstørrelserne fastsat ift. arealkrav?
 - JW: Vi har taget udgangspunkt i eksisterende materiale og så er det en konsensusbeslutning.
- Der er behov for en klar præcisering af hvad der er myndighedsopgaver og hvad der er muligt som civil, bl.a. ifm. kontrol.
 - JW: Selvfølgelig kan man ikke bare gå ind på naboens ejendom og kontrollere, fordi man har hørt skud, men man kan henvende sig til myndighederne. Det er ikke tanken, at man skal lege civilpoliti.

GRUPPEDRØFTELSE TIL (SAM)FORVALTNING.

Til anden gruppedrøftelse blev de tværregionale grupper bedt om at drøfte (sam)forvaltning. Deltagerne kunne lade sig inspirere af oplægget fra RHG Bornholm, men derudover var der også her udleveret én side med to korte scenarietfortællinger, med fiktive modeller for fremtidig forvaltning af hjortevildtet til brug som afsæt og inspiration for drøftelserne. Se scenarierne til højre.

Formålet med drøftelserne var at finde frem til de elementer, som grupperne hver især fandt anvendelige og som ville kunne indgå i "deres" fortælling. Grupperne måtte gerne supplere, hvis de syntes, der var mangler.

På skift præsenterede grupperne deres drøftelser i plenum. Deres egne nedskrevne noter i gruppedrøftelserne er gengivet nedenfor, såvel som øvrige tilføjelser og kommentarer ifm. præsentationerne.

GRUPPE 1

- Markant gulerod er nødvendig.
- Uddannelsen skal øges.
 - I den generelle jægeruddannelse.
 - Krav om efteruddannelse.
- Mindstemål i hektar eller antal lodsejere.
 - Sammenhæng skal tilstræbes.
 - Statslige arealer skal indgå.
- Jagttider
 - Generelle jagttider for stort hjortevildt bør afskaffes og erstattes af lokale jagttider.
- Lovgivning
 - Anvendelse af jagttegnsmidler.
 - Afskydningsfordeling.

Dette er fiktive scenarier med konkrete bud på fremtidige forvaltningsmodeller for kron- og dådyr. Scenarierne er afsæt for gruppedrøftelser på HVD25.

SCENARIER OM (SAM)FORVALTNING

Fortælling 1: 'Finns tanker om samforvaltning af hjortevildt'

Finn mener, at spørgsmålet ikke er "om" vi skal have samarbejde om hjortevildtforvaltningen, men "hvordan". Finn mener, der skal være en markant gulerod for dem, der tager ansvar og vil indgå i samforvaltning. "Folk der ikke vil samarbejde med andre, de kan gå på pürsch- og anstandsagt, og kun jage hjorte i én uge om året" siger Finn. Finn vil dog helst ikke betale flere penge for jagttegnet. Samforvaltningsområderne skal derfor håndtere så meget som muligt selv.

Finn mener, at et samforvaltningsområde skal udgøres af minimum 6000 ha. og indbefatte en betydelig del af en defineret bestand af kron- og/eller dådyr. Et samforvaltningsområde skal have tilslutning fra lodsejere svarende til minimum 90 % af arealet uden for byzone. Områder, som opfylder kravet for samforvaltningsområder, men kun har én ejer, kan få de samme vilkår som andre samforvaltningsområder. Hvert samforvaltningsområde skal udpege én ansvarlig 'forperson'. En forudsætning for at blive godkendt som samforvaltningsområde er, at deltagerne udarbejder en 4-årig forvaltningsplan som er i overensstemmelse med de nationale såvel som de regionale målsætninger for den pågældende art (kron- og/eller dådyr).

Forvaltningsplanen skal indeholde begrundede målsætninger og delmål for forvaltningen, samt en beskrivelse af de virkemidler, der bruges for at opfylde målsætningerne. Planen skal beskrive den planlagte afskydning, herunder fordelingen af hjortene. Deltagerne i samforvaltningsområder er forpligtet til årligt at vurdere antallet af dyr i området, samt lave en årlig evaluering. Indenfor samforvaltningsområder er pürsch, anstandsagt og bevægelsesjagter tilladt. Hjortejagt er desuden tilladt 4 uger om året.

Fortælling 2: 'Lones tanker om forvaltning af hjortevildt'

Lone er ikke overbevist om samforvaltningens lyksaligheder. Det er bureaukratisk og giver konflikter. Lone synes, at det giver mere mening, blot at forvalte med jagttidernes længde. Hvis jagttiderne gøres korte nok, så løser det problemet med hjortene. En kort jagttid på hjorte vil også øge afskydningen af hundyr og kalve. Sprossefredninger er også ok, synes Lone.

Lone er ikke direkte uenig i de opsatte målsætninger for hjortevildtet, men måske er de lidt for ambitiøse. Nogle gange tænker Lone: "Hvad er egentlig problemet – der er jo masser af hjortevildt?!". Samforvaltning som det kendes fra Sverige virker urealistisk.

Uddannelse derimod er centralt for Lone. Det er for nemt at få et jagttegn, og den tid hvor folk købte et haglgæver og startede jagten med en ældre jæger, er forbi. I dag er det riffeljagt, der gælder, og uddannelsen er ikke god nok. Lone ser gerne, at alle jægere, der ønsker at jage kron- og dådyr skal bestå en prøve i hjortevildtforvaltning, samt en årlig skydeprøve. Kun hermed skabes grundlaget for en adfærdsskænk blandt jægerne.

Apps og dataindsamling er fremtiden, mener Lone, og hun er ikke bange for en forhøjelse af jagttegnsafgiften med en 100-kroneseddel eller to. Sammenlignet med hvad folk ellers betaler til jagt er det småpenge. Lone mener, at alt nedlagt hjortevildt skal indberettes med georeferencer lige efter at dyret er skudt. Så er man på sikker grund, når der skal forhandles virkemidler og jagttider.

Tilføjelser og kommentarer

- Markant gulerod → En motivationsfaktor eller lovgivning, eller noget tredje.
- Ad efteruddannelse: Sikre at ny viden deles.
- Svært at sætte tal på områdestørrelse. Det vil ikke være det samme overalt, fx kan Nordsjælland få en udfordring.
- Ad lovgivning: Hvad er det vi skal forvalte hen imod? Fx økosystemtjenester.
- Ad mindstemål: Vi skal passe på ikke at spænde ben for os selv ved at stille krav til arealstørrelser/antal, som kan dræbe initiativer. Der kan være lokal arrondering, der skal tages hensyn til.

GRUPPE 2

- Behøver vi samforvaltning?
- Kollektivt ansvar.
- Mål & midler besluttet lokalt.
- Lodsejer er en nøgleperson.
- Bedre uddannelse af jæger såvel som lodsejer.

Tilføjelser og kommentarer

- Ad punkt 2: Der er brug for kollektivt ansvar.
- Ad uddannelse af jægere og lodsejere: De skal have bedre indsigt i biologien – vi skal væk fra "hareforvaltning".
- Lodsejer er en nøgleperson, da de giver adgang til arealerne.
- Der er ikke nødvendigvis lighed mellem antallet af dyr og omfanget af skader. Adfærd kan være afgørende.
- "Man kan løse mange ting, men det er noget, man må gøre kollektivt".

GRUPPE 3

- Ja tak til samforvaltning.
- Frivillighed er svært – kan ikke stå alene.
- Er der forskel på fællesjagt og samforvaltning? Mange gradueringer.

Uddannelse:

- Folk skal uddannes til riffeljagt, lidt ekstra på jagtprøven, men primært som efteruddannelse.
- Jæger, kend dit hjortevildt, alder, køn, mm.
- Tænk uddannelse i moduler.

Afsætning:

- Nogle steder i landet er det svært at komme af med hjortevildtet til vildthandlere.
- Jord til bord – en vigtig fortælling.
- "Det rigtige vildt, der er skudt rigtigt".

Tilføjelser og kommentarer

- "Det er svært at være imod at arbejde sammen".
- Ad frivillighed er svær: Forskel på ejendomsstruktur.
- Ad moduler: Der kan være forskel på lodsejere, hjortevildtjægere, jægere der jager hjortevildt en gang imellem, etc., etc., Der er forskellige behov, og derfor måske behov for forskellige moduler.
- Der kan være veterinære barrierer, man bør kigge på.
- Undersøgelse viser at mange jægere ikke ved hvordan de skal håndtere det nedlagte vildt. Der mangler kurser.

GRUPPE 4

- Belønning er en mulighed!
- Hjortene er en udfordring!
- Hvordan får vi skudt hinder+kalve nok?
- (Ekstra) datagrundlag er en forudsætning for samforvaltning.
- Muligt forsøgsområde på 12.000 ha i Sønderjylland.

Tilføjelser og kommentarer

- Behov for ærlighed om hvilke interesser der er i spil, når der snakkes virkemidler. Vigtigt for at nå i mål med en adfærdssændring.
- Kortlægning af interesser.
- RHG Sønderjylland byder ind med muligt forsøgsområde.
 - Ad de 12.000 ha. NST var trætte af hegnskytter, og indgik en aftale med naboerne om at hvis det kunne stoppes, så kunne de få lov at holde jagt med NST. Det indebærer bl.a. en sms-kæde med indmelding af nedlagt vildt. Der er på forhånd fastsat kvote for hinder.
- Obs på at forsøgsområderne skal være forskellige, så man kan indhente forskellige erfaringer, i stedet for at alle afprøver det samme.

GRUPPE 5

- "Finns" tanker er indviklede og uoverskuelige – hvem skal stå for hvad?
- Jagttiderne alene er ikke tilstrækkeligt.
- Principperne i den Bornholmske model foreslås udbredt til øvrige regionale hjortevildtgrupper, men hvor hver enkelt gruppe må finde ud af at balancere jagttid/kvote ud fra lokale forhold.
- Uddannelse/Dannelse/Etik skal i fokus. Forvaltningsmæssigt er vi ikke godt nok klædt på ift. at skelne dyrene. Mere viden om dyrene = større forståelse for forvaltningsmålene.
- Bæredygtighed.
- Detaljerne:
 - De enkelte delbestande skal håndteres – øer, mm.
 - Max én hjort pr. 50/100 ha, evt. med et fokus på at "kvoten" kan gælde en periode på 2-4 år.

Tilføjelser og kommentarer

- Svaret på en samforvaltningsmodel ligger nok et sted midt mellem "Lone" og "Finn".
- Man skal være obs på delbestande, fx på øer.
- Etik må gerne komme i fokus.
- Mere viden om biologi giver bedre forståelse for behov for forvaltningsmål.
- Bæredygtighed → Hvad er bæredygtigt på mit areal?
- Overordnet var det nemt at blive enige, men detaljerne var svære. Der bør være mulighed for lokal medbestemmelse.
- Hvad hvis en fond opkøber et areal og slet ikke afskyder? I sådan et tilfælde kan man jo ikke straffe med jagttid.
- Ham med et stort areal og et længere perspektiv kan få frataget sin mulighed for at afskyde hjort, hvis det er en model hvor man skal skynde sig om en fælles kvote.
- Det kan være svært at sikre enighed.
- Man kan lave en mulighed hvor man kan opspare "sin" kvote?

GRUPPE 6

- Forsøgsområder (6.000 ha).
 - Alle skal være med.
 - Ingen hjorte (udvidede muligheder ved medvirken).
 - Forbud mod fodring (udvidede muligheder ved medvirken).
 - Jagttider (udvidede muligheder ved medvirken).
- Grundlæggende udfordring med sanktioner vs. privilegier.
- Arealbegrænsning for riffeljagt?
- Virkemidler uden samforvaltning.
- Vildtet i sin egen ret.
 - Oplysning og uddannelse (jægerhåndværk).
 - Jagttid: Kalv først, dernæst hind.

Tilføjelser og kommentarer

- Vanskeligt at give privilegier, når der i forvejen er vide rammer.
- Er det rimeligt at man kan gå på riffeljagt på 1 ha?
- Enten skal det være lodsejerne selv, der går sammen, eller så skal det være udpegede kræfter, der skal initiere!
- Kan man komme frem til øget bæredygtig forvaltning bare ved at skrue på virkemidler? Fx fodringsforbud?
- Fokus på hvad godt jægerhåndværk er.
- Ad nuværende forvaltning med en overvægt af hinder på paraden: "Det kan vi ikke holde til"! Vi skal efterligne ulven mere i vores efterstræbelse af hjortevildtet.
- Kalvejagt i august? Fravær af jagt på hinder i oktober.
- Man skal kunne tilbyde noget for at komme i gang med samforvaltning.

GRUPPE 7

- Frivilligheden er vanskelig.
- Samforvaltning som forsøg – 3 – 4 stk.
 - Med lovbundne regler.
 - Vi mister alle noget – men bestandene bestemmer!
- Værktøj
 - Arealbegrænsning x 2.
 - Sprosefredning.
 - Kort jagttid.
 - Totalfredning.
 - Skrappe krav ml. lodsejer og jægeren.

Tilføjelser og kommentarer

- Frivillighed er "død" – men det synes lidt hårdt sagt.
- Samforvaltning er til for dyrene.
- Vi skal i gang med forsøg med samforvaltning → Flere områder.
- Nogen må tage en beslutning! Kan godt være vi alle skal miste noget til en start, men det kan man jo så bygge op igen. Dyrene vinder ved det, og det bør vi kunne bryste os af.
- Adskil diskussionen om afskydning af hundyr og kalve fra diskussionen om forvaltning af hjortene. Der er forskellige problemstillinger.

AFRUNGING – REFLEKSIONER OVER DAGEN OG FREMTIDEN

HPH spurgte deltagerne i plenum, om de havde nogle refleksioner over dagen eller processen generelt. Også medlemmerne af NHG blev bedt om at dele nogle af deres refleksioner med afsæt i hvad de havde hørt og drøftet i løbet af dagen.

- Jeg har været tæt på forvaltningen gennem mange år. Jeg nyder at være med i disse forskellige lag. Der har været mange møder. For år tilbage lavede vi en indstilling i Vestjylland, men det blev syltet. Intet sker. Så melder NHG ud at der nu sker noget helt nyt, og så kommer endnu flere møder. Hvad er der sket? Ingenting. Der skal ske noget frem for at holde møder!
- Det er skønt at se de er kommet så langt på Bornholm! Cadeau til dem!
- Det er forkert at sige at frivilligheden er død. Se bare på os – vi sidder her jo i dag. Der er altså nogen der vil. Er der lovgivning, der spænder ben?
- Vi taler for meget om afskydning, og for lidt om dyrene i deres egen ret.
- Vi kan godt blive mere synlige i DN! Tror det kan forandre denne gruppe hurtigere end forestillet.

Peter Busck, medlem af NHG for Dansk Skovforening

- Vi har snakket for lidt om afsætning i dag.
- Jeg er enig med det første indlæg: Der skal ske noget!
- Mht. frivillighed er der flere ting i det – evt. forskellig lovgivning der håndterer forskellige problematikker i forvaltningen. Hjorte vs. hind+kalve. Det er to forskellige ting.
- En opfordring til styrelsen om at få lavet den app!
- Ift. den Grønne Trepert er der to indtægter derude – skovrejsning og jagtleje.
- Ad uddannelse: Det skal være muligt at målrette sin uddannelse til riffeljægere tidligt i forløbet. De kan vælge, hvad vej de vil gå.
- Jagttider: Vi kan ikke leve med at afskyde hinder bort fra kalvene i oktober!
- Jagttid på hjorte også!
- Jeg har noteret mig at arealkravet ikke er dødt. Det samme gælder mindstekrav til arealer (1/5-ha reglen). Det skal genbesøges!
- Ad problemer med indberetning af vildtudbytte: Vi får ingen klager og uden klager kan vi ikke ændre det. Men det er ikke en undskyldning for ikke at bruge det.

Flemming Torp, medlem af NHG for Friluftsrådet

- Nu skal vi til at handle.
- Ift. forsøg, kunne vi overveje, om der er noget, vi godt kunne tænke os at Bornholm også tog med.
- NHG skulle måske overveje, hvorvidt det er nødvendigt at alle skal være med/kæmpestore projekter. Måske man bør sætte ambitionerne lidt ned?!

Claus Lind, medlem af NHG for Danmarks Jægerforbund

- Vildtudbytteindberetningen er ikke brugervenlig.
- Vi har været her længe, ja – men der har været fremdrift! Det er forkert at sige andet.
- Ift. organisering skal det hænge sammen med data og viden, ellers skaber vi bare dårlige beslutninger. Vi har data, vi har organisering, men der mangler en kobling/sammenhæng.
- Bestandsmål/estimat: Danmarks Jægerforbund (DJ) har en "best practice". Det skal vi udvikle på, men det skal ikke afholde os fra at gøre det bedst muligt.
- Tandsnit: DJ's medlemmer betaler, det gør staten ikke. Men, de mindre hjorte skal også med!
- Udbredelse: Brug vores app til at registrere hver gang I ser dyr!
- Uddannelse: NHG har sat retning – læringsmål for uddannelse. Jeg kan godt løfte sløret for at vi bl.a. har gang i et e-learningprogram med bl.a. aldersvurdering.
- Ift. aldersvurdering ud fra tænder/kæber så starter vi altså på et lavt niveau, må jeg erkende. Jeg kan kun anbefale at man får lavet en kæbestige/kæbebræt.

Louise Villumsen, medlem af NHG for Danmarks Naturfredningsforening

- Da vi havde HVD24, var jeg næsten lige startet i NHG. Enigheden var dengang slående, og uenigheden var var mest på detaljeniveau. Jeg synes faktisk det samme går igen i dag.
- DN arbejder for det samme som målsætningerne, fx "hjortevildtet i sin egen ret".

Henrik Bertelsen, medlem af NHG for Landbrug & Fødevarer

- Jeg har også arbejdet med dette i mange år, og vi er ikke kommet videre. Dog er der kommet nye emner, og det er også noget værd.
- Da vi startede igen i nuværende proces, tænkte jeg "åh nej, skal vi nu til det igen", men JE havde en smittende "ungdommelig entusiasme".
- Jeg har nu lært at en problemformulering og målsætninger er supervigtige.
- At det sidste bud på en forvaltningsplan ikke blev vedtaget, var ikke andet end en ren tilfældighed. Det var en uheldig politisk timing.
- Hvis en ny regering igen tager det af bordet, kommer jeg til at sige "så gør det selv!"
- Der er enighed om problemerne, men djævelen ligger i detaljen.
- Det er usikkert, om vi bliver enige i NHG, men måske kan man blive det lokalt?
- Fordi man med den adaptive tilgang kan ændre beslutninger, kan man godt sige "Jeg synes det er en dårlig idé, men fint, så gør vi det". Nogle er nødt til at give sig.
- Der kan godt gå lang tid før vi kan mærke det derude.

Michael Carlsen (stand-in for medlem af NHG Maria Johansen), Dyrenes Beskyttelse

- Der har været mange inputs!
- En del snak om en elefant, der skal tages i bidder.
- Dyret i sin egen ret dukker ofte op. Jeg lægger vægt på at kalde det dyret i stedet for vildtet.
- Der har også været tale om økosystemer og økosystemeffekt, men der er lang vej før det vægter lige så meget som afskydning/trofær.
- Fokus på den generelle befolknings mulighed for at opleve hjortevildtet. Opmærksomhed på jægeradfærd.

AFRUNDING VED JAN ERIKSEN

Formand for NHG og VFR, Jan Eriksen (JE), afrundede HVD25 med følgende.

- Har en følelse af at vi er lige på her til HVD25. Der har ikke været så meget indledende snak.
- Ved uenigheder var det tit fordi baglandet havde indflydelse på hvad der blev sagt.
- Ift. størrelser på områder kan det jo være, der er nogen, der bare starter af sig selv.
- "Få det til at ske" ja, men djævelen ligger i detaljen.
- Fokus på gulerødder frem for pisk – det betyder man må begrænse andre! Måske lave generelle begrænsninger?
- Den adaptive løsning sikrer, at vi kan ændre det som ikke er godt nok.
- Til spørgsmål om ikke vi ved nok, kan jeg kun sige "Jeg ved aldrig nok!"
- Ift. anklagen om at der ikke er sket noget som helst, vil jeg pointere, at jeg kun har været med i 1,5 år! De foregående 25 år må andre tage ansvaret for. Og der ER sket noget det sidste 1,5 år. Der er bl.a. kommet to nye målsætninger, dvs. om hjortevildtet i sin egen ret og om økosystemeffekt.
- Ift. forhindringer: Der skal skrives på forvaltningsplanen, og det skal gives til VFR i '26 (19.01.26). Det skal efter planen træde i kraft fem måneder senere.
- Der kommer ikke et HVD i '26 ej heller en conference, men jeg vil gøre hvad jeg kan for at samle formændene for RHG, når der begynder at tegne sig en plan.
- EU-formandskab tager mange ressourcer i styrelsen. Det var ikke oprindeligt medregnet i vores planlægning og kan forsinke arbejdet.
- Hvis der udskrives folketingsvalg i foråret '26, kan også det få negativ indflydelse på vedtagelsen af en forvaltningsplan.
- NST deltager i et LIFE projekt. Der vil komme en invitation til RHG om at deltage. Det er en todages conference i Nordtyskland – første dag går med teori, andendagen med mulighed for at deltage i en jagt.
- Jeg har stor fornøjelse af at komme ud til møder rundt om i det lokale. Der mærker jeg en stærk opbakning og en forandret tone.
- Stor tak for de konstruktive bidrag og arbejdsindsatsen i dag. Kom godt hjem!

